

Trân trọng kính chuyển đ Quý V tham khảo, góp ý và cho ph bi n r ng rãi. Các Đ i Bi u Quốc H i CSVN (ch m d t làm "NGH G T") v i trách nhi m, b n ph n c a mình và s t n vong c a đ t n c h y d ng c m :

- l ai b nh ng ph n t c ng s n nhu nh c, tham nh ng, bán n c h i dân
- ch n đ ng ngay đ án khai thác Bô-xít
- lên ti ng tranh đ u tr t do cho các tù chính tr , tù tôn giáo và dân oan.

Gs Nguyễn Thi Hi n

Th vi t t Princeton, ngày 27 tháng 5 năm 2009

Kính g i Quý v Đ i bi u Quốc h i khóa 12 :

Đã có khá nhi u ph n bi n thuy t ph c v kinh t , nh h ng môi tr ng và an ninh c a đ án khai thác bô xít Tây Nguyên, tôi không có gì b sung thêm. Tôi m n phép c m bút vi t cho Quý v v i t cách là m t công dân suy nghĩ và trăn tr v i v n m nh c a đ t n c. Ph n l n các Quý v cũng nh tôi không ph i chuyên gia trong các v n đ k trên, nh ng v i nh ng t li u đ c cung c p, chúng ta có th ch t l c m t s s th t hi n nhiên, g i chúng b ng tên c a chúng, s p x p chúng m t cách có logic đ m i ng i có th có quan đi m riêng c a mình. Đó là ph ng pháp làm vi c khoa h c mà qua tr i nghi m hàng ngày trong công vi c c a m t nhà toán h c, tôi bi t nó không d dàng. Nh ng đó chính là trách nhi m mà Nhân dân đã phó thác lên vai c a Quý v .

Quan h Vi t Nam-Trung Quốc dài và sâu nh chính l ch s Vi t Nam. Ng i Vi t Nam có phong văn hóa, cách suy nghĩ và ng x nhi u ph n gi ng ng i Trung Quốc, không ít ng i Vi t Nam có t tiên đ n t Trung Quốc. Quan h v i Trung Quốc v a là m t ph n h u c v a là m t nguy c cho s t n vong c a b n s c Vi t Nam. Đây là m t đ ki n l ch s mà ta không nên m t th i gian bàn xem nó t t hay x u, đáng vui hay đáng bu n, mà dành th i gian đ suy nghĩ đ n h qu c a nó. Suy nghĩ nghiêm túc có h th ng tránh cho ta vi c trong th i bình l i ng x tình th nh trong th i chi n: lúc thì “ môi h r ng l nh ”, lúc l i xua đu i Hoa ki u mà nhi u gia đình đã g n bó v i m nh đ t này qua nhi u th h .

Cái tôi mu n đ c p đ n trong b c th này không ph i là quan h gi a nhân dân Vi t Nam và nhân dân Trung Quốc mà là chính sách “ th c dân m i ” c a chính quy n Trung Quốc. Cũng nh các n c Anh, Pháp trong th k m i chín, M trong th k hai m i, công nghi p Trung Quốc trong th k hai m t phát tri n nh vũ bão. H qu hi n nhiên là Trung Quốc hôm nay, cũng nh các n c k trên hôm qua, đôi nhiên li u, nguyên li u và th tr ng tiêu th các s n ph m c a mình. Nh trong sách l ch s cho h c sinh ph thông, ta g i các n c Anh, Pháp cho quân đi chi m thu c đ a là chính sách th c dân cũ, M trong th k hai m i và Trung Quốc hôm nay dùng uy th chính tr và kinh t đ giành nhiên li u nguyên li u và th tr ng là chính sách “ th c dân m i ”. Đây cũng là m t đ ki n l ch s mà ta không nên m t th i gian bàn xem th c dân cũ, m i là t t hay x u, g i tên nh th có quá đáng hay không, mà dành th i gian đ suy nghĩ đ n h qu c a nó. H qu cho các n c b th c dân nh châu Phi thì ta bi t : tài

nguyên khai thác bừa bãi, môi trường tàn phá, kinh tế phát triển lệch lạc do quá phụ thuộc vào việc khai thác tài nguyên kéo theo tham nhũng và bất bình đẳng xã hội nghiêm trọng.

Trung Quốc thực hiện chính sách “thực dân mới” một cách có hệ thống ở châu Phi, châu Mỹ Latinh và mới nhất là có chiến lược, khoáng sản trong đó có Việt Nam. Trong trường hợp của Việt Nam, những hậu quả mà Trung Quốc có thể kéo thêm hậu quả nguy hiểm sau đây : quan hệ hữu cơ với có của văn hoá Trung Quốc với văn hoá Việt Nam trở thành đô thị văn hoá. Đất nước, con người, văn hoá Trung Quốc có nhu cầu để ta cảm phục và học tập. Nhưng nếu ta rập khuôn theo mô hình của họ, đi theo con đường họ đã đi, làm theo cái họ nói thì là cái họ muốn, thì ta chấp nhận phần thiệt thòi, còn bản sắc ta thì tồn vong được bao lâu. Với đất nước lập văn hoá, giữ gìn bản sắc vô cùng trọng, xin Quý vị lưu ý...

Xin quay lại với đất khai thác bô-xít ở Tây Nguyên. Để tuyên bố chung Việt Nam - Trung Quốc năm 2001 khi Tổng bí thư Nông Đức Mạnh sang thăm Trung Quốc và năm 2006 khi Tổng bí thư Hồ Cẩm Đào sang thăm Việt Nam, ta nhận thấy một điều hiển nhiên là Trung Quốc rất quan tâm đến tài nguyên này và muốn ta khai thác bônông được. Trong những trường hợp như vậy, chúng ta cũng thấy việc này có lợi cho họ nhiều hơn cho ta.

Tuy nhiên, suy đoán thôi không đủ. Nghiên cứu kỹ Báo cáo của Chính phủ và các phần liên quan đến bất kỳ quan tâm đến những con số, cá nhân tôi có ý kiến sau đây :

1) Dựa trên chính của với đất là Việt Nam có nguồn tài nguyên bô-xít lớn thứ ba thế giới chỉ yếu tập trung ở Tây Nguyên. Dựa trên này kéo theo sự quan tâm của các nước công nghiệp đối bô-xít chỉ không kéo theo ta phải khai thác bô-xít. Về phía ta, dựa trên trên kéo theo ta có thể là chỉ cần có khai thác bô-xít hay không và nếu có, ta có thể là chỉ cần thời điểm và qui mô thích hợp.

2) Báo cáo của Chính phủ cho biết quy hoạch bô-xít được lập trong bối cảnh kinh tế tăng trưởng. Thời điểm điểm này, kinh tế toàn cầu đi vào khủng hoảng, có nguy cơ kéo dài.

Dựa trên chính về kinh tế vĩ mô không còn đúng nữa, không rõ hiểu quá kinh tế đã được tính toán lợi nhuận thế nào. Trong báo cáo của Chính phủ, phần chức của phần là phần những năm đầu, vì là lợi ích hoạch. Ngay cả tính toán giá trị ta cũng chỉ là số lợi ích hoạch bao nhiêu năm. Phần lãi sau đó phụ thuộc vào nhu cầu giá trị : giá nhôm tăng trở lại, mà để có nước rửa quặng, nhà nước cần thêm vào đường sắt để vận chuyển quặng. Nếu cho mới giá trị sắc xuất 50-50 như cách điểm để của lãnh đạo Than khoáng sản, sắc xuất có lãi sau một số năm lợi ích hoạch, nhu cầu nhất là một phần tám, chỉ tính đến chi phí cho môi trường.

3) Diện tích số được cho khai thác bô-xít dựa trên là 8,6 % tổng diện tích Nông là một con số khủng khiếp nếu ta nghĩ đó là 8,6 m² trên diện tích 100 m² nhà của ta.

4) Báo cáo cho biết khai thác bô-xít không thể tránh khỏi những hậu quả như để môi trường và có nêu một số giải pháp công nghệ khác phục. Trong các phần liên quan có nêu khó khăn để của ta là khai thác bô-xít để nguốn một số sông lớn như sông Đồng Nai, chỉ có tiền là trên thế giới. Cá nhân tôi băn khoăn nhất chỉ thấy hoàn toàn để toán chi phí cho việc bỏ về môi trường. Ngay trong những trường hợp để gần hơn như Vedan, công nghệ thì đã có, nhưng vì phạm môi trường thì với đất được 30% chi phí. Nhưng với phần những hậu quả để môi trường là

phần chức, phần báo về môi trường còn phải thu về vào nghiệp vụ gì thì t, có cái phải thu về vào ta (chức công nghệ), có cái không phải thu về vào ta (thì t, địa t), có cái ta chưa tính toán đến (chi phí), vì vậy rất đáng lo.

5) Báo cáo cho biết dự án có ảnh hưởng tốt cho xã hội, cần phải tạo ra hàng ngàn công ăn việc làm cho nhân dân địa phương. Nếu so sánh với mức đầu tư hàng tỷ đô-la Mỹ, thì có nghiệp vụ cách hay hơn, an toàn hơn, hiệu quả kinh tế nhân tiện hơn, để tạo vài ngàn việc làm. Lưu ý con số công ăn việc làm trong báo cáo tổng cộng với con số hiện dân bản di chuyển. Còn việc cần xây dựng trung tâm dịch vụ, khách sạn, du lịch và giải trí xung quanh hồ chưa bền vững, theo tôi, ít có sức thuyết phục.

Xin nhắc lại, cũng như phần đông Quý vị, tôi không phải chuyên gia ngành khai thác khoáng sản, nhưng qua nghiên cứu kỹ Báo cáo của Chính phủ và các phần liên quan của nó, tôi nhận thấy trong Quy hoạch chung khai thác bô-xít Tây Nguyên, phần có hại thì cần phải chú ý, phần có lợi thì mong manh. Bởi kinh tế thế giới rất không thuận lợi cho khai thác nguyên liệu thô, vậy cái gì thúc đẩy ta triển khai khai thác ào ạt vào thời điểm này.

Khác với các nước Châu Phi thì không mấy ai chín, để nước chúng ta là một quốc gia độc lập có chủ quyền. Quý vị, phần nghiệp vụ tư tưởng của cha, tư tưởng của tôi, biết rõ hơn tôi: để độc lập chủ quyền của ta không phải tự nhiên mà có. Nước ta có một Quốc hội do nhân dân bầu ra, một Chính phủ do Quốc hội chọn, một Quân đội phải tuân theo Chính phủ. Đó là một thành quả cũng không phải tự nhiên mà có.

Tôi kính mong Quý vị bận thời gian, nghiên cứu tổng cộng Báo cáo dự án khai thác bô-xít Tây Nguyên, các phần liên quan khoa học của nó, lắng nghe ý kiến của trí và suy nghĩ đến số phận của đất nước, để rồi xây dựng quan điểm riêng của Quý vị, trình bày nó rõ ràng trong nghị quyết của Quốc hội và chịu trách nhiệm về nó trước các cấp. Tôi rất biết đây là việc khó, nhưng dù Quý vị muốn hay không muốn, nhân dân đã đặt niềm tin lên vai của Quý vị.

GS. TSKH Ngô Bảo Châu

Giáo sư toán học Đại học Paris 11, Pháp,

Thành viên của Institute for Advanced Study, Princeton, Mỹ.

Địa chỉ hiện tại:

School of Mathematics

Institute for Advanced Study

Einstein Drive

Princeton NJ 08540 U.S.A.